

ŠUMAVA: Čas řící pravdu o národním parku

7.2.2017 - www.neviditelnypes.cz

Nejenom v reakci na článek herce Petra Vacka, zveřejněný 21. října 2016 v Lidových novinách pod názvem Čas projevít vlastenectví, ale i po 61 letech zasvěcených zvelebování lesů jsem se rozhodl napsat pravdu o dnešním stavu lesů v šumavském národním parku.

Šumavu znám od dětských let jako turista a lyžař, od roku 1955 jako začínající lesní inženýr, později jako taxátor, pěstební a ochranný inspektor, po sametové revoluci jako ředitel Lesního závodu a akciové společnosti a v současné době jako soudní znalec.

Pro její nezničenou přírodu a krásné zelené lesy plné dřevní hmoty jsem si Šumavu doslova zamiloval. Nemohu proto ponechat uvedený článek bez vyjádření k celé řadě pomluv a lží.

V průběhu života jsem poznal nejenom její českou, ale i bavorskou a rakouskou stranu. První diskuzi o kůrovcovém přemnožení jsem vedl s odborníky bavorských státních lesů po vyhlášení bezzásahové zóny na území o rozloze cca 6 000 ha v „Naturschutzgebiet“ přiléhajícím k naší hranici, ze kterého se po zničení smrkových porostů posunul kůrovec smrkový do lesů kolem Borové Lady, kde kůrovcová kalamita byla zastavena u bývalých Státních lesů v Českých Budějovicích v roce 1979-1982 nasazením velkého množství pracovních sil a prostředků a tím skončilo jeho rozšiřování na další území.

Potvrdila se tak bavorsko-česká obava, že kůrovec nezná hranice a množí se neskutečnou rychlostí (z jednoho napadeného stromu průměrně osm stromů dalších, a to minimálně 2x do roka) a jediná účinná obrana při kalamitním stavu je zastavit jeho rozmnožování vytěžením kůrovci napadených stromů dřívě, než vylétne nové pokolení. Na bavorské i rakouské straně jsem se na vlastní oči v letech 1993, 1995 a 2000 přesvědčil, že asanace kůrovcových stromů byla prováděna velmi důsledně a v lesích kolem státní hranice zůstaly všechny lesy zdravé. Bohužel, kvůli nezvládnutí kůrovcové kalamity následující po větrném orkánu Kyril se kůrovec rozšířil i na přilehlé bavorské a rakouské území. Kompenzaci za vzniklé škody a záruku o dalším nerozšiřování škod musela řešit vláda České republiky. Rozsah škod si může každý ověřit na internetu po otevření letecké mapy.

Vrátíme-li se do roku 1868, kdy Šumavu postihla největší vichřicová kalamita, která nebyla pro nedostatek místních těžebních dělníků a odvozních prostředků včas zpracována, došlo také k následné kůrovcové kalamitě (kterou spisovatel Karel Klostermann popisuje ve svých románech jako éru zlatého broučka). Rozšiřování kůrovců bylo zastaveno až po přesunu potřebného množství dělníků a techniky z ostatních částí schwarzenberského majetku. Urychlené umělé zalesnění kůrovcových holin na ploše cca 11 000 ha bylo dle prof. A. Pfeffera dokončeno v roce 1878.

Lži o kůrovcové kalamitě a estébácké návyky

V uvedeném článku si herec Petr Vacek protiřečí již v prvních dvou odstavcích. V prvním odstavci již tím, že „Šumava je národním parkem nedozírné hodnoty, nese peníze jak místním, tak do společné pokladny, odpočíváme v něm, získáváme cenné informace o přírodě a o lese“. **Krásná slova, ale lživá.** Pravdou je, že šumavské lesy (zelené plíce Evropy) byly před vyhlášením národního parku (NP) v roce 1991 pro svojí jedinečnost dlouhodobě chráněny, např. v roce 1858 byl vyčleněn Boubínský prales, od roku 1911 je chráněno Černé a Čertovo jezero, v roce 1933 byly Jezerní slať, Rokytská slať, Trojmezná hora a další vyhlášeny státními přírodními rezervacemi, kde těžba dřeva byla omezena pouze na kácení kůrovcem napadených stromů. **V důvodové zprávě před vyhlášením NP se uvádí, že území Šumavy patří k nejzachovalejším nejen v České republice, ale i ve střední Evropě, dokonce že na Šumavě se nacházejí stabilnější a přírodě bližší ekosystémy než na straně bavorské.** V té době panoval ještě zdravý rozum, protože i v bezzásahových zónách se na rozdíl od dnešního pojetí, bojovalo proti rozšiřování kůrovců.

Lesnické podniky před zřízením NP Šumava zachovaly zdravé šumavské lesy, zabezpečovaly

dřevní hmotu pro dřevozpracující průmysl, vytvářely zisk a v neposlední řadě zaměstnávaly místní obyvatelstvo.

K prvním střetům mezi ředitelem NP Ing. Žlábkem a ekologickými aktivisty o kácení kůrovcových stromů došlo v roce 1998 na svahu mezi Plešným jezerem a pomníkem Adalberta Stiftera. Zde jsem viděl, jak se aktivisté uvazují ke kůrovcovým stromům v odumírajícím lesním porostu plném přirozeného zmlazení smrku ve stáří cca 10-15 roků. Když nebylo možné kůrovcové stromy pokácet, nařídil Ing. Žlábek v jiných porostech odkornování kůrovcových stromů „nastojato“, aby se zabránilo rozšiřování kůrovce do dalších porostů - za což byl velmi kritizován.

„Ekologům“ však nevadila ztráta z neprodané odkorněné kulatiny, kterou museli lesníci evidovat a v množství dva miliony šest set tisíc m³ ponechat jako tlející dřevo, na kterém se uchytí přirozený nálet. Číselník o množství evidovaného dřeva mi ukazoval lesník z lesní správy Nová Pec. **V životě jsem neviděl větší hloupost, protože tlení odkorněného překříženého dřeva ležícího ve vzduchu trvá několik desetiletí a málokdy na nedostatečně ztrouchnivěném dřevě vyklíčí semena smrku.**

Odhadnutá finanční ztráta z neprodaného dřeva činila cca tři miliardy. A to v době, kdy český stát musel uvolňovat značné částky na provoz NP Šumava.

Snímky odrostlého smrkového náletu z tohoto porostu jsem viděl mnohokrát v novinách jako ukázkou toho, že i mrtvý les je schopen postarat se o potomstvo. **Další nehorázná lež, kterou pochopí každý, kdo ví, že ani živočišná či rostlinná mrtvola není schopna se rozmnožovat. Jen naprostý demagog může napadnout prezidenta Zemana za jeho vyjádření, že z letadla hleděl na „umírající lesy“.** Prý stačí projít se lesem po svých a uvidí, jak stovky stromků pod soušemi kypí životem. Zdalipak pan herec Petr Vacek ví, co jsou to semenné roky a jak starý je nárost pod soušemi?

Poslední ředitel, dr. Jan Stráský, který udržel stav kůrovců v základním stavu (nebyl sice lesníkem, ale předsedou vlády a i zastupujícím prezidentem a především vynikajícím znalcem přírody a milovníkem zelené Šumavy), musel svoji funkci opustit, protože již nebyl schopen čelit nátlaku ekologických aktivistů a také Ministerstva životního prostředí (MŽP) na zvýšení rozlohy bezzásahových zón. Za jeho nařčení v kapitole „Lži o kůrovcové kalamitě a estébácké návyky“ by se omluvil každý slušný člověk - nevím, zda je toho schopen herec Petr Vacek.

Odsuzovat obyvatele Šumavy za fyzické napadání „blokádníků“ či jejich nepouštění do hospod a ubytovacích zařízení svědčí o tom, že se nejednalo o místní ekologické aktivisty, ale o cizí najaté lidi, kteří se ke kůrovcovým sušinám nepřivazovali z lásky k Šumavě, ale pro peníze, které jim vyplácela ekologická lobby. Nazývat některé místní obyvatele estébáky bez prověření si mohou dovolit jenom lidé, kteří žijí v teple velkoměst, ale nejsou schopni toto tvrzení prokázat přímo na místě.

Drzostí je i tvrzení, že starostové šumavských obcí nemají nad čím lkát, protože díky dvěma milionům návštěvníků národního parku ročně mají jedny z nejvyšších příjmů v republice.

Pravdou je, co v současné době říká starosta Modravý Ing. Antonín Schubert (doslovná citace): „Kromě slatí a několika posledních zbytků lesa je modravská hora buď sežraná kůrovcem (bezzásahová zóna), anebo díky kůrovci z bezzásahových zón vykácená (zásahová zóna). No a ty zbytky zeleného lesa budou do dvou let buď sežrané kůrovcem, anebo dokácené. Před třemi lety jsem „dával“ lesu na modravské hoře pět let a netěší mě, že jsem se nemýlil. Vliv na turismus je katastrofální. Zatímco turista šel v roce 2003 z Modravý po Starobřeznické cestě na Březník hlubokým lesem, tak dnes jde rozsáhlými pasekami.“

Ptám se, zda si pan herec myslí, že v takových oblastech bude pokračovat turistický boom, návštěvníky bude lákat mrtvý les, ve kterém budou suché stromy padat lidem na hlavu. Jaký osud asi čeká obce ve kterých nebudou mít jejich obyvatelé práci a obce se nebudou moci rozvíjet kvůli blokaci pozemků potřebných pro rozvoj infrastruktury?

Ekologická katastrofa v NP Šumava

Po roce 2005 došlo k rozšiřování bezzásahovosti o další území a po roce 2007, ve kterém orkán Kyril způsobil větrnou kalamitu, po níž zůstalo nezpracováno cca 270 000 m³ ležícího dřeva, které s vědomím MŽP nastartovalo kůrovcovou i ekologickou katastrofu. V té době údajně došlo i k ekonomickým ztrátám, protože se kůrovcové dřevo prodávalo levněji a za zpracování se platily vyšší ceny, než byly v místě a čase obvyklé. Zda pravda vyjde někdy na světlo, je otázkou, protože MŽP přiznalo, že kontroly prodejních cen po roce 2007 neprovádělo.

Současný stav životního prostředí

V roce 2015 se dle znalců Šumavy Petra Martana a Ing. Karla Simona na území NP Šumava nacházelo víc než 25 000 ha odumřelých lesních porostů, holin a ploch po kůrovcových těžbách, a to jako prokázaný důsledek bezzásahovosti a neplnění lesním zákonem stanovených povinností v ochraně lesa.

Škodu na životním prostředí lze v současné době odhadnout na více jak 100 miliard Kč. Škoda na produkci kyslíku je pouze za rok 2015 odhadnutá ve výši skoro 5 miliard Kč. Rozpadem odumřelých lesních porostů se uvolní ohromná množství uhlíku do ovzduší ve formě skleníkového plynu. Na ploše 25 000 ha došlo dle výzkumu zejména prof. Čermáka a doc. Pokorného ke snížení retenční schopnosti a ke změně vodního režimu pozemků, protože byl porušen zákon o ochraně přírody a krajiny, který v § 16 změnu vysloveně zakazuje. Celé území NP Šumava je zahrnuto do Chráněné oblasti přirozené akumulace vod, ale současný stav ohrožených ploch a navíc ještě snaha ekologických aktivistů (spíše teroristů) o další rozšíření bezzásahových zón jsou příčinou škod na hydriko-vodohospodářské funkci lesa.

Pokud budou ekologičtí aktivisté v rozšiřování divočiny pokračovat, měli bychom se také zeptat, kdo zaplatí shora popsané škody. Doba hojnosti příjmů za prodej kůrovcové hmoty skončila, úmyslné zásahy jsou o cca jeden milion m³ překročeny a až skončí v současné době vedením NP propagované, ale naprosto scestné prořezávání až vytváření děr v zanedbaných probírkových porostech, nastanou ekonomicky zlé časy. **Nevychované a naráz silně rozvolněné probírkové porosty s uměle vytvořenými ohnisky holin jsou ideální pro likvidaci silnějšími větry.** Ekonomickou prognózu vysvětluje sám pan ředitel Pavel Hubený, který sděluje (doslovně cituji), že „naše zisky z lesa tak budou pravděpodobně rok od roku klesat, a tak bude nutné přemýšlet nad jinou formou financování naší Správy“.

To budete, pane řediteli, zase žádat, aby se z peněz daňových poplatníků doplácelo na Vaše experimenty alespoň 200 milionů Kč ročně, což je dle Vašeho sdělení současná potřeba, nebo budete žádat rovnou 326 milionů jako částku, která Vám byla již např. v roce 2008 proplacena? **Závěrem se Vás ptám, proč NP Šumava byl odsouzen k podobě divočiny, když např. v NP Krkonoše i NP České švýcarsko se hospodaří ekonomicky a normálně dle lesnických pravidel a bez překračování zákona o lesích?**

Všichni lesníci, ekonomové a lidé, kterým není osud naší Šumavy lhostejný, Vám doporučuji okamžitě s experimenty přestat a poučit se z nákladů, které bylo nutné vynaložit na obnovu exhalacemi zničených Krušných hor. A pokud nevěříte poznatkům ze země české, navrhuji Vám poučit se z historie jiných zemí:

Dalšími příklady neuváženého odlesnění lesů na velkých plochách jsou např. státy Anglie, Portugalsko a Španělsko, které jako námořní velmoci ve středověku vytěžily velké množství dřeva potřebného ke stavbě lodí, přepravě nákladů a budování infrastruktury.

V Anglii tak došlo nejenom ke snížení výměry lesů na cca 9 % z celkové rozlohy (v Čechách cca 34 %), ale i nevyčísleným ztrátám na půdě, kdy na strmějších svazích byly původní plochy lesa po vodní erozi obnaženy až na skálu. Pro znovuzalesnění těchto ploch musí být v současné době uvolňovány obrovské finanční prostředky na vyhloubení děr do skály a ruční roznášení zeminy před výsadbou.

V Portugalsku vlivem středomořských podmínek zase vytěžené plochy zarostly neproniknutelnou buší, která musí být napřed odstraněna, potom je půda připravována naoráním brázd po vrstevnicích před výsadbou převážně blahovičnicku (*Eucalyptus*).

Odlesněné plochy ve Španělsku působí zdrcujícím dojmem, protože bez obnovených lesů zejména na náhorních rovinách trpí půda nedostatkem vody a není schopna produkce.

Závěrem cituji, jaký význam lesům přisuzují naši sousedé v Rakousku, kdy H. Weidinger z lesního úřadu města Vídně uvádí:

„Lesy jsou skutečným produkčním zázrakem. Zvláštní význam nabývají jejich obecně prospěšné funkce. Lesy, to jsou zelené plíce a vynikající regulátor klimatu. Ze vzduchu filtrují prach a škodlivé látky, zpomalují proudění vzduchu a působí na vyrovnávání teploty. Lesy jsou ale také zdrojem čisté, pitné vody, hromadí a čistí velká množství srážek a regulují oběh vody daleko za hranicemi svého ekosystému.“

Miroslav Šedivý